ΤΑ ΑΠΡΟΣΩΠΑ ΡΗΜΑΤΑ ΚΑΙ ΟΙ ΑΠΡΟΣΩΠΕΣ ΕΚΦΡΑΣΕΙΣ

Απρόσωπα ή **τριτοπρόσωπα ρήματα** ονομάζονται όσα βρίσκονται στο γ΄ ενικό πρόσωπο και δε δέχονται ως υποκείμενο πρόσωπο ή πράγμα (απρόσωπη σύνταξη). Από αυτά μερικά απαντούν μόνο ως απρόσωπα, όπως τα *χρή, μέλει, ἔξεστι*, ενώ τα περισσότερα προέρχονται από προσωπικά ρήματα, ενεργητικά ή παθητικά. Μερικά από τα συνηθέστερα απρόσωπα ρήματα είναι:

ἀγγέλλεται	*μέλλει* (πρόκειται)
ἀρκεῖ (είναι αρκετό)	*νομίζεται*
δεῖ (πρέπει)	*ὁμολογεῖται*
δοκεῖ (φαίνεται καλό, αποφασίζεται)	*πρέπει*
ἔστι / ἔνεστι / πάρεστι (είναι δυνατόν)	*προσήκει* (αρμόζει, ταιριάζει)
ἐγχωρεῖ (επιτρέπεται)	*συμβαίνει*
ἐνδέχεται	*συμφέρει*
ἔξεστι (είναι δυνατόν, επιτρέπεται)	*φαίνεται*
λέγεται	*χρὴ* (πρέπει) κ.ά.

Απρόσωπη σύνταξη έχουν και οι **απρόσωπες εκφράσεις**· αυτές είναι περιφράσεις που σχηματίζονται:

1. **α)** Με το ρήμα *έστί* και ένα αφηρημένο ουσιαστικό ή το ουδέτερο ενός επιθέτου ή μιας μετοχής:

ἀγαθόν ἐστι (είναι καλό)

ἄδηλόν ἐστι (δεν είναι φανερό)

ἀναγκαῖόν ἐστι

ἀνάγκη ἐστὶ

ἄξιόν ἐστι (αξίζει)

δεινόν ἐστι (είναι φοβερό, παράλογο)

δέον ἐστὶ (πρέπει)

δέος ἐστὶ (υπάρχει φόβος)

δῆλόν ἐστι (είναι φανερό)

δυνατόν ἐστι

δίκαιόν ἐστι

εἰκός ἐστι (είναι φυσικό)

θαυμαστόν ἐστι

καλόν ἐστι

κίνδυνός ἐστι

λόγος ἐστὶ (λέγεται, υπάρχει φήμη)

νόμος ἐστὶ

ῥᾴδιόν ἐστι (είναι εύκολο)

σαφές ἐστι

φανερόν ἐστι

φόβος ἐστὶ

χρήσιμόν ἐστι

χαλεπόν ἐστι (είναι δύσκολο)

χρεών ἐστι (είναι αναγκαίο/μοιραίο) κ.ά.

2. **β)** Με το ρήμα *ἔχει* και ένα τροπικό επίρρημα:

ἀναγκαίως ἔχει (είναι αναγκαίο)

κακῶς ἔχει (είναι κακό)

ἀρκούντως ἔχει (αρκεί)	*καλῶς ἔχει* (είναι καλό, σωστό)
δεινῶς ἔχει (είναι φοβερό)	*ὀρθῶς ἔχει* (είναι σωστό, ορθό)
εὖ ἔχει (είναι καλό)	*ῥᾳδίως ἔχει* (είναι εύκολο) κ.ά.

1. Το υποκείμενο των απρόσωπων ρημάτων και εκφράσεων

Τα απρόσωπα ρήματα και οι απρόσωπες εκφράσεις έχουν ως υποκείμενο:

1. **α)** Απαρέμφατο:
   *Δεῖ τὸν παῖδα **ζῆν** κατὰ τὸ πρόσταγμα τοῦ παιδαγωγοῦ.*
   *Προσήκει **μισεῖν** καὶ **κολάζειν** τοὺς προδότας καὶ δωροδόκους.*
   *Ἀνάγκη ἐστὶ **μάχεσθαι**.*
2. **β)** Δευτερεύουσα πρόταση, κυρίως ειδική, πλάγια ερωτηματική ή ενδοιαστική[3]:
   *Δῆλόν ἐστι **ὅτι κέρδους ἕνεκ' ἀδικοῦσιν**.* [ειδική]
   *Ἀγγέλλεται **ὅτι βασιλεὺς ἀφίκετο**.* [ειδική]
   *Ἄδηλόν ἐστι **εἰ βουλήσονται φίλοι εἶναι**.* (αν θα θελήσουν) [πλάγια ερωτηματική]
   *Δέος ἐστὶ **μὴ παρακρουσθῆτε ὑπὸ τούτων**.* [ενδοιαστική]
   Ν.Ε.: ● *Φαίνεται **πως λείπει**.* ● *Πρέπει **να πας**.* [βουλητική] ● Άγνωστο **πώς έφυγε**. ● *Υπάρχει φόβος **μήπως το τζάμι σπάσει**.*

Όταν σε μια πρόταση υπάρχει ονομαστική πτώση που έχει θέση υποκειμένου, η σύνταξη του ρήματος είναι προσωπική:
*Δοκεῖ **τὸ φῶς** ἐναντίον εἶναι τῷ σκότει.*
***Ὁ Νικίας** εὐτυχὴς δοκεῖ εἶναι.*
***Τισσαφέρνης** ἐλέγετο τούτων ἄρχειν.*
Ν.Ε.: ***Ο Νίκος** φαίνεται χλωμός.*

2. Η δοτική προσωπική κοντά σε απρόσωπα ρήματα και απρόσωπες εκφράσεις

Κοντά σε απρόσωπα ρήματα και απρόσωπες εκφράσεις τίθεται συνήθως ένας προσδιορισμός σε δοτική πτώση που δηλώνει το πρόσωπο στο οποίο αναφέρεται το ρήμα και ονομάζεται **δοτική προσωπική** (βλ. και § 80):
*Ἔξεστί **σοι**, ὦ υἱέ, σῶσαι τὸν πατέρα.* (είναι δυνατόν σε σένα)
*Ἄδηλον παντὶ **ἀνθρώπῳ** ὅπῃ τὸ μέλλον ἕξει.*
*Ἔδοξέ **μοι** τὴν ἐπιστολὴν πέμπειν.*
Ν.Ε.: ***Μου** είναι αδύνατον να σε καταλάβω.*

Παρατηρήσεις

1. α) Με ορισμένα απρόσωπα παθητικά ρήματα η δοτική είναι αντικείμενο: *Ἠγγέλθη* ***Περικλεῖ*** *ὅτι Μέγαρα ἀφέστηκε*. (αποστάτησαν)
2. β) Κάποια απρόσωπα ρήματα, όπως τα *μέλει, μεταμέλει, μέτεστι, ὁμολογεῖται, παρεσκεύασται*, συντάσσονται με δοτική προσωπική του ενεργούντος προσώπου (βλ. § 80η):
   Ἐπειδὴ ***τοῖς Κορινθίοις*** *παρεσκεύαστο, ἔπλεον ἐπὶ τὴν Κέρκυραν*. (αφού είχαν πια ετοιμαστεί οι Κορίνθιοι)

---

3. Μερικά απρόσωπα ρήματα τίθενται στον λόγο χωρίς υποκείμενο, γιατί αυτό εμπεριέχεται στη ρηματική έννοια: *παρεσκεύαστο* [*παρασκευὴ ἐγένετο*], *πολεμεῖται* [*πόλεμος γίγνεται*], *μέλει μοί τινος* [*μέλησίς ἐστι μοί τινος*] (φροντίζω για κάτι), *μέτεστί μοί τινος* [*μετουσία ἐστί μοί τινος*] (μετέχω σε κάτι), *(ἐν)δεῖ μοί τινος* [*ἔνδειά ἐστι μοί τινος*] (χρειάζομαι κάτι) κ.ά:
   Δεῖ τοῖς Ἀθηναίοις χρημάτων → Ἔνδειά ἐστι τοῖς Ἀθηναίοις χρημάτων.